

Актуальні проблеми соціальної сфери

збірник наукових робіт викладачів і студентів

Випуск 4

за заг. ред. Н.П. Павлик

Житомир, 2015

*Рекомендовано до друку рішенням
кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №8 від 05 березня 2015 року).*

Рецензенти:

Н.А. Сейко – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка;
С.А. Котловий – кандидат педагогічних наук, вчитель історії вечірньої (змінної) ЗОШ II-III ст. №1 м. Житомира.

А 43 Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н.П. Павлик]. — Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2015. — Вип. 4. — 158 с.

Літературний редактор: Н.Л. Тарасенко
Відповідальний редактор: І.М. Палько
Дизайн обкладинки: А.І. Сочинський

Матеріали надруковані в авторській редакції.
За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Передмова

Шановні друзі! Четверте видання збірника наукових робіт викладачів та студентів «Актуальні проблеми соціальної сфери» свідчить про системність і цілеспрямованість науково-дослідної діяльності кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ми пишаємося результатами теоретичних пошуків й емпіричних розвідок викладачів і студентів, присвячених актуальним соціально-педагогічним питанням та відображеним у курсових, бакалаврських, магістерських, дисертаційних роботах. Важливим нововведенням цього видання є представлення результатів дисертаційних пошуків аспірантів і здобувачів Криворізького педагогічного інституту під керівництвом докторки педагогічних наук, професорки Тетяни Дороніної, що є результатом тривалої й творчої співпраці.

Серед основних здобутків минулого й поточного навчальних років відзначаємо: організацію щорічного Всеукраїнського дистанційного конкурсу студентських та учнівських наукових робіт із соціальної педагогіки – режим доступу: <http://contest.zu.edu.ua>; публікацію колективної монографії «Енциклопедія прав людини: соціально-педагогічний аспект»; участь викладачів кафедри в Європейському турі кампанії «Рух проти ненависті» (Словаччина, Угорщина, Німеччина, Швеція, Франція, Чехія, Польща), перемоги студентів, Світлани Щур (диплом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт) і Сергія Михнюка (диплом III ступеня на Всеукраїнській студентській олімпіаді із соціальної педагогіки).

Серед важливих напрямів подальшого розвитку науково-дослідницької роботи зазначаємо: організацію неформальної освіти майбутніх соціальних педагогів у науковій та фаховій сферах, діяльність науково-дослідних і соціальних центрів кафедри (Студентська Соціальна Служба для Молоді, Центр міжкультурної толерантності, Центр ґендерної освіти), організацію соціального й наукового партнерства кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності в Україні і за кордоном.

Бажаємо нашим авторам і читачам миру, достатніх ресурсів для наукової, фахової та особистісної реалізації, а також задоволення від науково-дослідницької роботи і пізнання! І, звісно ж, до нових зустрічей! ☺

З повагою, Надія Павлик.

Зміст

Гуренко Тетяна	СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА КАТЕГОРІЯ	8
Вонсович Юлія	НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ЗАКЛАДИ ЯК ФАКТОРИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	11
Папченко Вікторія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АКЦЕНТУАЦІЙ ХАРАКТЕРУ УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ В УМОВАХ МІСТА	13
Шупікова Вікторія	РОЛЬ ВІДЕОМЕТОДУ У ПРОФІЛАКТИЦІ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	15
Кондратенко Ярослава	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	17
Дрозд Ольга	РОБОТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПТНЗ ІЗ ДІТЬМИ-СИРОТАМИ	19
Герман Ірина	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ДІТЕЙ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ	21
Степанчук Інна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТІВ МІЖ БАТЬКАМИ ТА ДІТЬМИ	23
Степанюк Олена	ВПЛИВ КОЛИСКОВИХ НА РОЗВИТОК ТА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ	25
Бондарчук Катерина	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В УМОВАХ ДІЯЛЬНОСТІ КЛУБІВ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ	27
Герасимчук Ганна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	28
Степанчук Інна	ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З РІЗНИМИ ТИПАМИ СІМЕЙ	29
Мельниченко Ольга	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІЗ ДІТЬМИ З РОЗЛУЧЕНИХ СІМЕЙ	31
Волікова Марина	ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ А.С. МАКАРЕНКА У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ	35
Ланчук Ганна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЛИХОСЛІВ'Я У ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	37
Павицька Олександра	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДИТЯЧОГО ФОЛЬКЛОРУ	39
Суміш Вікторія	ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ДОПОМОГИ ДІТЯМ-СИРОТАМ ТА ОБЕЗДОЛЕНИМ СІМ'ЯМ В УКРАЇНІ	40
Михнюк Сергій	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ	43
Литвак Оксана	ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	45

	У ПОЛЬЩІ	
Сочинський Андрій	ГРАНТОВА ПІДТРИМКА СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУ ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ НЕУРЯДОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ	48
Корженко Віталія	СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК РЕСУРС РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	51
Петрова Дар'я	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ОСНОВНИХ ФОРМ ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНОГО ДИСКУРСУ	53
Мороз Марина	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ МЕДІАЦІЇ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ У ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ	56
Роговська Юлія	АНАЛІЗ ФОРМ І МЕТОДІВ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	58
Лобода Надія	ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПРОСОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ В ІНТЕРНЕТ	62
Назарчук Тетяна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У МЕДИЧНИХ УСТАНОВАХ	63
Тарасенко Наталія, Остапчук Олена	СТУДІЇ КУЛЬТУРИ МИРУ ДЛЯ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЖИТОМИРЩИНИ ЯК ВІДПОВІДЬ НА НОВІ ВИКЛИКИ ЧАСУ	65
Мамінчук Оксана	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	68
Плітко Ірина	КОМУНІКАЦІЙНА КАМПАНІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	70
Байдик Ірина	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	72
Карайон Олена	СИСТЕМА РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КОРЕКЦІЙНИХ ДОШКІЛЬНИХ УСТАНОВАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ РОЗВИТКУ	74
Кисла Ольга	СОЦІАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ ЗНЗ	76
Онищук Олена	ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШОКЛАСНИКІВ	78
Котловий Сергій	ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ БЕЗКОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ	80
Саустян Інна	РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ВЗАЄМОДІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ЇХ СІМ'ЯМИ	83
Коваль Юлія	ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ТА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ГІМНАЗІЇ	86
Ковтонюк Оксана	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ГРУП	89

	ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ	
Басюк Леся	ГЕНДЕРНИЙ ПОРТРЕТ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ (ПРОБЛЕМАТИЗАЦІЯ ПИТАННЯ)	91
Сірик Аліна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ІДЕАЛУ СУЧАСНОГО СТАРШОКЛАСНИКА	93
Ковтунович Олена	ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РАННІЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ	95
Кропивницька Світлана	ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТАМ У СЕРЕДОВИЩІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	97
Павлик Надія	ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК СФЕРИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ	100
Антонюк Мирослава	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОТОВНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ШКОЛИ В УМОВАХ ДНЗ	103
Ясінська Ірина	ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УМОВАХ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	104
Бондар Олександра	ПРОФОРІЄНТАЦІЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	106
Седляр Наталія	ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЗНЗ	108
Рудюк Ганна	ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТУ	110
Коляденко Світлана	НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ДЛЯ МОЛОДІ З ПИТАНЬ ПРОФІЛАКТИКИ КСЕНОФОБІЇ У СТУДЕНСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	113
Залібовська- Ільніцька Зоя	ЕТНОПЕДАГОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	117
Синиця Анна	ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	119
Пально Інна	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	121
Дергачова Юлія	КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	124
Мартинюк Світлана	РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА У ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ШКОЛИ	127
Марчук Ольга	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗМІСТ ОСОБИСТОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ	129

Симончук Галина	ВПЛИВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЮ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	130
Котвіцька Тетяна	СТАВЛЕННЯ ДО ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО БАТЬКІВСТВА У СТУДЕНТСЬКИХ СІМ'ЯХ	132
Юрченко Андрій	ГРОМАДСЬКА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ У ПОЗНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	134
Біляченко Галина	ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ НА ЇХ ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ	137
Іллїна Ольга	СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	139
Кучківська Світлана	БІОГРАФІЧНА СТРАТЕГІЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	142
Висоцька Любов	ПРАВОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	143
Кучерган Єлизавета	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ В ГЕНДЕРНІЙ ЕТИЦІ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА	146
Мотуз Тетяна	ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ОДНЕ З КЛЮЧОВИХ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	149
Човнюк Юлія	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	152
Ярмолка Юлія	ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	154
Палько Інна	АНАЛІЗ ЦИКЛУ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НА ПРЕДМЕТ НАЯВНОСТІ РІЗНИХ АСПЕКТІВ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ	156

Автор статті:

Ольга Кисла,

студентка IV курсу

спеціальності «Соціальна педагогіка»

Науковий керівник:

Інна Літяга,

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри соціальної педагогіки

СОЦІАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ ЗНЗ

Освіта швидко змінює свої пріоритети у період стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій і саме тому уміння працювати з інформацією та надавати інформаційні послуги стають необхідними компонентами сьогодення.

Уміння продуктивно і безконфліктно спілкуватися не тільки важлива професійна якість сучасного фахівця, але й необхідна складова загальної культури людини.

Низька самооцінка, скутість в діалогах, невміння вислухати співрозмовника – усе це може зашкодити навіть дуже здібному фахівцеві непоправно зіпсувати стосунки в його професійному оточенні. Особливої шкоди низький рівень комунікативної культури завдає професійній діяльності педагога.

Ефективність комунікативного середовища педагогічної взаємодії ґрунтується на співпраці представників освітянської спільноти, єдності цілей навчання і виховання, створенні взаємодії «учитель – учень», «учитель – батьки», «учитель – педагогічний колектив», організації ефективної комунікації у процесі розробки й реалізації педагогічних проектів, що є важливим показником не тільки високого рівня комунікативної культури учителя, а й свідченням професіоналізму, самореалізації особистості педагога [3].

Вагомий внесок у розв'язання проблеми професійної спільноти та комунікативного аспекту її діяльності внесли Б. М. Адрušків, В. Г. Афанасьєв, О. М. Зімічев, Л. М. Кроль, В. І. Курбатов, С. Д. Максименко, Г. О. Слезінгер, В. О. Сухомлинський та ін.

Педагог – одна із найдавніших професій. У сучасному світі – це дуже складна професія, яка потребує глибоких і серйозних знань, повної віддачі сил і енергії, терпіння і мужності. Тільки віддані дітям, педагогічній професії люди стають справжніми педагогами.

Вчитель тепер є не тільки джерелом інформації, а людиною, яка організовує і спрямовує навчально-виховний процес на розвиток особистості кожного учня. Забезпечення єдності навчального і виховного процесів припускає підвищення загальної педагогічної культури вчителя, його вміння організовувати взаємодію з дітьми педагогічним колективом та батьківським колективом, спілкуватися з ними.

Педагогічна професійна спільнота як категорія має низку специфічних ознак та особливостей розвитку, які кардинально вирізняють її серед інших професійних груп.

Функціонування професійної спільноти, тобто педагогічного колективу, є результатом її відображення у соціально-психологічній практиці, тому педагогічна професійна спільнота розглядається, передусім, як соціально-культурне утворення.

Педагогічний колектив ЗНЗ – це спільність педагогів освітнього закладу, об'єднана на основі загальних світоглядних поглядів, виховних цілей і завдань [1].

Ідею про консолідацію педагогів в єдину спільність висловлювали ще К. Д. Ушинський і Л. М. Толстой, але в найбільш загальному вигляді основне положення про педагогічний колектив сформулював А. С. Макаренко у своїй теорії учнівського колективу.

А. С. Макаренко вважав, що робота педагогічного колективу – це одне із важких питань педагогіки. На його думку, педагогіка не може розраховувати на окремого вчителя, хоча й талановитого, такого, що має досвід, здібності, розум. Колектив вчителів повинен мати єдиний план, єдиний тон, єдиний точний підхід до дитини, об'єднаний загальною думкою, переконаністю, допомогою один одному... тільки такий колектив і може виховувати дітей [3, с. 180].

Становлення особистості людини відбувається в соціумі. Особистість і середовище не існують окремо одне від одного. Практично все, що оточує людину, що складає її середовище проживання є комунікативним середовищем.

Комунікативне середовище це – територіально локалізована лінгво-етнічна спільнота, що історично склалася й характеризується відносно стабільними регулярними й інтенсивними комунікативними контактами з використанням кількох мов або їхніх варіантів.

Комунікативне середовище не обмежується ані ареалом використання однієї мови, ані соціальною чи етнічною ідентичністю, ані кордонами однієї держави [4].

За рамками комунікативного середовища особи, групи осіб, організації можуть реалізовувати бажання, обмінюватися інформацією шляхом прямого звернення один до одного, тому комунікативне середовище характеризується процесом спілкування, яке має свої соціальні характеристики.

Комунікативне середовище може розділятися на кілька соціальних груп. На відміну від таких одиниць як соціальна група, колектив, спільність, комунікативне середовище формується не в рамках суспільства, а в рамках населення.

Таким чином, під комунікативним середовищем педагогічного колективу розуміється сукупність умов, які забезпечують якість освіти, в тому числі актуальні для навчання методи роботи з інформацією та засоби спілкування.

Використана література

1. Бим-Бад Б. М. Педагогический энциклопедический словарь / Б. М. Бим-Бад. — М. : Логос, 2002. — 192 с.
2. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача : навч. посіб. / Наталія Юріївна Бутенко. — К. : КНЕ, 2005. — 336 с.
3. Макаренко А. С. Сочинения / А. С. Макаренко. — М. : Изд-во АПН, 1958. — Т. 5. — 558 с.
4. Почепцов Г. Г. Теорія комунікацій / Г. Г. Почепцов. — К. : Вид. центр «Київський університет», 1999. — 367 с.
5. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. Селіванова. — Полтава : Довкілля—К, 2006. — 240 с.